A° 1833. N° 88.

JAVASCHE COURANT.

JE MAINTIENDRAI

Woensdag den 7den Augustus.

OFFICIEEL GEDEELTE.

Bij gelegenheid van het aanstaande vertrek van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal naar de Westkust van *Sumatra*, 'twelk, op zaturdag, den 10den dezer, bepaald is, is door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal ad interim, in Rade, bij resolutie van den [illegible] julij ll. no. 10 gearresteerd het volgende:

PROGRAMMA *van het Ceremonieel van uitgeleide van* Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, *bij deszelfs vertrek naar* Sumatra.

Art. 1. Op den dag, bepaald voor het embarkement van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, zullen de Heeren Raden van Indie, met de Secretarissen der Regering zich, (des morgens tegen zes uur) begeven naar het Hôtel van den Gouverneur Generaal op *Rijswijk*.

Art. 2. Almede zullen zich aldaar vereenigen, de burgerlijke en militaire chefs van departementen en kollegien, benevens de Resident van *Batavia* en de Generaal Majoor titulair, Kommandant van het garnizoen.

Art. 3. Na de afscheids-wenschen te hebben ontvangen, begeeft Zijne Excellentie de Kommissaris Generaal, vergezeld van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal *ad interim*, zich naar de werf, geëscorteerd door een detachement kavallerie, en gevolgd door de Heeren Leden der [illegible]

Art. 4. Het [illegible] van Zijne Excellentie de Kommissaris Generaal het Hôtel van *Rijswijk* verlaat, zal door een salut van 21 schoten worden aangekondigd.

Art. 5. Aan de Equipage-Werf gekomen, zal Zijne Excellentie de Kommissaris Generaal, tot aan de inschepings plaats, worden begeleid door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal *ad interim*, en de civiele en militaire autoriteiten en ambtenaren, waarna Zijne Excellentie de Kommissaris Generaal naar boord van Z. M. korvet *Amphitrite* zal worden vergezeld door eene kommissie, bestaande uit:

een Raad van Indie,
den Generaal Majoor, Kommandant der Troepen,
den Kommandant en Directeur der Marine, en
den Resident van *Batavia*.

Art. 6. Bij het afsteken der sloep van den wal, zal door de zee-batterij, een salut van 21 schoten worden gedaan, 't welk door het Wachtschip zal worden herhaald, wanneer de sloep buiten de rivier zal zijn, en vervolgens [illegible] door Z. M. korvet *Amphitrite*, zoodra Zijne Excellentie de Kommissaris Generaal aan boord zal [illegible]

Art. 7. Na [illegible] genomen van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal aan de werf, begeeft Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal *ad interim*, zich naar het Hôtel van *Rijswijk* terug, vergezeld van den Heer [illegible] Raad van Indie, en geëscorteerd door het detachement kavallerie.

Art. 8. Door het Militair Departement, den Kolonel Kommandant der Bataviasche Schutterij en den Resident van *Batavia*, zullen respectivelijk de noodige bevelen worden gegeven tot het stationeren van troepen van het garnizoen bij het Hôtel te *Rijswijk*, van het korps Papangers aan de Equipagie-Werf en van de Inlandsche Barissans, tusschen beide plaatsen.

Aldus gearresteerd bij resolutie in Rade van den 26sten Julij 1833, no. 10.

Mij bekend,
De Algemeene Secretaris,
J. VAN SCHOOR.

MILITAIR DEPARTEMENT.

BENOEMD:

Bij het regiment huzaren no. 7.

Tot ritmeester, de 1ste luitenant adjudant *P. A. A. Bucaille*;

Tot 1ste luitenant adjudant, de 1ste luitenant *L. N. van Rijk de Groot*;

Tot 1ste luitenants, de 2de luitenants, *C. Klipffel* en *C. T. E. A. Lambrechts*;

Tot 2de luitenants, de adjudant onder officier *F. Bredart*, den kadet wachtmeester *D. F. Jaspar*, en den wachtmeester *F. Brauné*; en

Tot 2de luitenants, à la suite, de opperwachtmeesters *P. Stegeats* en *A. Mahieux*.

Geplaatst bij het regiment.

Als 2de luitenant, de 2de luitenant à la suite van hetzelve, *G. T. C. Deije.*

Honorabel uit Z. M. dienst ontslagen.

De 2de luitenant der artillerie *H. J. C. Plancken.*

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, *den 5den augustus 1833.*

Volgens [illegible] ontvangene particuliere berigten, was de stand der politieke zaken, op dat tijdstip, nog dezelfde als in de vorige maanden, en duurde het embargo, en het kruissen van Engelsche en Fransche oorlogschepen op onze kusten, nog voort; gelijk dan ook, luidens brieven uit *Nederland*, tot den 24sten maart, de schepen *Anthonij*, kapitein *J. H. Bruhn*, van Canton, en *de Prins van Oranje*, kapitein *T. Versluijs*, van *Batavia*, beide bestemd naar Rotterdam, in Engeland zijn opgebragt. Er was evenwel, in de laatste dagen, eene omstandigheid voorgevallen, waaruit men vermeende dat welligt eenige wijziging in den politieken gang van *Engeland*, zou kunnen voortvloeijen, zijnde er, namelijk, eene door het ministerie voorgestelde wet (omtrent de heffing der belasting op het mout) verworpen; ten gevolge waarvan eene verandering van het [illegible] als niet onwaarschijnlijk werd [illegible] gemeld dat tot het [illegible] schepen te *St. Helena*, geen [illegible] uit *Engeland* was gezonden, maar dat zulks aan een misverstand van den Gouverneur van dat eiland moest worden toegeschreven.

Volgens dezelfde berigten, zou het charter der Engelsche Oost-Indische Compagnie, gedeeltelijk, ingetrokken zijn, en mitsdien de vaart op hare bezittingen, en op *China*, met het aanstaande jaar, voor alle Engelsche schepen zijn opengesteld.

In het begin dezes jaars, is, te 's Gravenhage, in het licht verschenen de *algemeene rekening*, wegens de ramp, aan de stad *Leyden* overgekomen, op den 12 januarij 1807, opgemaakt door de heeren Mr. *W. P. Kluit* en *C. J. Wenckebach*, en, met toestemming van den Koning, ter Lands Drukkerij uitgegeven. Uit deze rekening blijkt, dat het, in der tijd, door liefdegiften en bijdragen uit 's Lands kas, tot stand gebragt fonds ter leeniging van het ongeluk van zoo velen onzer landgenooten, het aanzienlijk montant van *f* 1,891,609.00 heeft bedragen.

Zoo het gemeld verslag, aan de eene zijde, de vaderlandsche milddadighied, op eene schitterende wijze doet uitblinken, levert hetzelve tevens, tot in de geringste bijzonderheden, de bewijzen op, waaruit de verantwoording dier aanmerkelijke som, kan worden nagegaan.

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

LIJST ***van het aantal Geboorten, Sterfgevallen en Huwelijken, in de voornaamste steden van Nederland, in de drie laatste jaren.***

	GEBOORTEN.			OVERLEDENEN.			HUWELIJKEN.		
	1830-	1331-	1832	1830-	1831-	1832	1830-	1831-	1832
Alkmaar. . .			302			252			35
Amsterdam,	.7306	7542	6452	6814	7138	7822	1723	1195	1322
Delft. . . .	530	540	559	513	620	723	102	83	89
Dordrecht . .	720	602	610	565	776	742	134	97	134
Gorinchem . .	283	250	258	203	369	348	71	25	36
's Hage. . .	.1841	1871	1761	1397	1771	2233	415	337	415
Groningen . .	.1128	1075	956	766	812	813	245	158	176
Haarlem . .	808	711	646	558	733	685	126	96	103
's Bosch . .	635	617	598	478	764	663	131	81	125
Hoorn . . .	291	289	252	228	224	241	63	34	40
Leeuwarden .	714	674	628	614	509	505	164	100	112
Leiden . . .	.1248	1130	1100	922	985	1347	209	178	246
Nijmegen . .	571	600		514	723		128	75	
Rotterdam . .	.2790	2698	2588	2382	2384	3107	499	382	435
Utrecht . . .	.1526	1492	1381	1243	1929	1628	305	171	225
Vlaardingen .	294	257	262	168	171	210	50	32	45
Zwolle . . .	580	476	503	378	484	545	103	69	90

Volgens het van regeringswege uitgegeven Jaarboekje, over 1833, bedroeg de bevolking van Noord-Nederland op den 1sten Januarij 1832, 2,451,176 zielen. te weten: in Noord-Braband 349,088, Gelderland 313,420, Noord-Holland 419,253, Zuid-Holland 487,179, Zeeland 136,991, Utrecht 131,677, Vriesland 209,766, Overijssel 181,082, Groningen 160,832, en Drenthe 64,888.

In het jaar 1831 zijn in Noord-Nederland 83,070 kinderen geboren, als 42,760 jongens en 40,310 meisjes; 72,877 personen overleden, namelijk 38,210 van het mannelijk en 34,667 van het vrouwelijk geslacht, hebbende de geboorten de overledenen met 10,193 overtroffen. Het getal huwelijken in 1831 heeft 13,585 bedragen.

In Zuid-Holland hebben in 1831, 18,206 geboorten, te weten: 9,234 mannelijke en 8,972 vrouwelijke, plaats gehad; 15,777 sterfgevallen, 8,335 mannelijke, 7,442 vrouwelijke en 2,624 huwelijken. De geboorten hebben de sterfgevallen alzoo met 2,429 overtroffen.

Volgens de algemeene beschouwingen der statistieke uitkomsten over 1831, heeft de bevolking van Noord-Nederland, in dat jaar, een aanwas van 10,193 zielen bekomen, zijnde minder dan de helft van den aanwas in het vorige jaar; welke ongunstige omstandigheid zoo wel uit eene vermindering van geboorten, als wel hoofdzakelijk uit eene grootere sterfte in 1831, ontsproten is. De verhouding dezer laatste tot de algemeene bevolking was $\frac{1}{3315}$, terwijl die over 1830 slechts $\frac{1}{3619}$ bedroeg. De verhouding der geboorten, zijnde $\frac{1}{2914}$, was insgelijks ongunstiger dan die over 1830 te weten $\frac{1}{28}$. De meerdere sterfte heeft zich bovenal geopenbaard in de vijf provincien: Noord-Braband, Gelderland, Holland, Zeeland en Utrecht, en wel inzonderheid gedurende de maand September. Voor zoo verre de oorzaak dezer meerdere sterfte bekend is, moet deze ontstaan zijn door de najaarskoortsen, de kinderziekte en eenige kwaadaardige ziekten, die op onderscheidene plaatsen geheerscht en vele slagtoffers gemaakt hebben, waardoor de gewone regelmaat der maandelijksche sterfte in het laatste halfjaar van 1830 verbroken is geworden. Bij de geboorten, integendeel, heeft deze regelmaat zich als naar gewoonte bevestigd. De maanden Februarij en Julij vertoonen hier wederom het *maximum* en het minimum. De provincien Noord- en Zuid-Holland, Zeeland en Utrecht, hebben de gunstigste verhouding nopens de geboorten, en tevens de ongunstigste nopens de sterfte opgeleverd, gelijk zulks bijna geregeld met de drie eerstgemelde jaarlijks het geval is. Het aantal huwelijken is geringer dan in het vorige jaar (1830) geweest, waartoe de voortdurende staatkundige toestand van zaken van zelf aanleiding moest geven. De provincie Utrecht levert te dezen aanzien de ongunstigste verhouding op; de provincie Vriesland daarentegen de gunstigste. Ten gevolge der vermindering van het aantal huwelijken, was de algemeene verhouding tot de geboorte grooter dan in het vorige jaar.

ENGELAND.

Redevoering van den Heer O'Connell in de zitting van de Kamer der Gemeenten, op den 5den februarij, betrekkelijk den toestand in Ierland.

Tot welken toestand ziet zich Ierland op dit oogenblik gebragt? Zijn de misdrijven daar thans niet tienmaal menigvuldiger dan op eenig ander tijdstip? Omtrent dit punt zijn alle partijen het eens. Men kan slechts verschillen in gevoelen, nopens de kwestie om te weten door welke oorzaak de misdaden in zulk eene schrikwekkende wijze hebben toegenomen? Welke is de oorsprong van deze wanorde, die zich zoo verre heeft uitgebreid en zich nog zoo verre blijft uitstrekken?

De geachte sekretaris beweert, dat de misdrijven en gruwelen, door de Whiteboijs gepleegd, het gevolg zijn van de gemoedsgisting. Deze gedachte is verkeerd, want gemakkelijk valt het te bewijzen, dat de buitensporigheden, waaraan de Whiteboijs zich hebben schuldig gemaakt, nimmer in eenig verband hebben gestaan met staatkundige maatregelen. In 1821 en 1822 was Ierland volmaakt rustig, omdat het met vertrouwen de verwezenlijking der door George IV bij zijne troonsbestijging gedane beloften te gemoet zag; en echter deed hij in elf Graafschappen, waar de Whiteboijs buitensporigheden pleegden, de krijgswet afkondigen. Toen de Katholijke associatie in leven trad waren achttien Graafschappen aan ordeloosheid overgegeven. Voor dat de Katholijke associatie achttien maanden daarzijns telde, was er geen Graafschap in Ierland dat niet van de Whiteboijs bevrijd was. Ik verzoek thans degenen, die op mijne medeburgers willen doen schieten, deze daadzaak tegen te spreken. Dat zij toch gelieven te bedenken dat ik pleit voor het ongelukkige Ierland. Ik vraag waarom een Ier anders zou worden behandeld dan een Engelschman of Schot?

De Ier is geen belagchelijk wezen dat onbekwaam is tot denken, gelijk uwe goochelaars-vertooningen en komediestukken zulks willen doen voorkomen. Hij bezit geest en gevoeligheid. Zeven eeuwen van verdrukking hebben aan het Iersche volk geleerd den geest des tijds te volgen; en wanneer de Ieren een middel ontwaren om het herstel hunner grieven door wettelijke middelen te verwerven, alsdan zien zij af van alle andere middelen, die hunnen toestand zouden kunnen verbeteren Het is om deze reden, dat de misdaden der Whiteboijs en de gemoedsgisting nimmer te gelijker tijd bestaan. Dat slechts de grieven van Ierland verdwijnen, en men zal oogenblikkelijk de misdrijven der Whiteboijs en de gemoedsgisting zien verdwijnen.

Waarom zou men nieuwe troepen naar Ierland willen zenden? Zijn de volksvereenigingen tegen de opbrengst der tienden niet met bajonnetsteken en geweerkogels uit een gedreven? Ierland is welligt nog niet genoeg verdrukt! In mijne parochie wonen 12,000 zielen, waaronder 75 protestanten worden geteld. Is het niet afschuwwekkend, dat 12,000 katholijken tienden-belasting opbrengen om de geestelijkheid dier 75 protestanten te onderhouden. Ik zeg het luide, de vermeerdering van het getal der misdrijven is niet het gevolg van de gemoedsgisting; maar die misdaden zijn het gevolg van den voortduur onzer rampen, en deze is het die natuurlijkerwijze de gemoedsgisting te weeg brengt.

Weinig deeren mij de hekelende gezegden van den edelen Lord; indien Ierland in het ongeluk wordt gelaten, zal ik mijne rol van opruijer voortzetten en zulks tot op het oogenblik, dat gij eene derde wet op de manier der Algerijnen hebt aangenomen; eerst dan zult gij aan mijn stelsel van opruijing een eind maken, doch tot het verwezenlijken uwer oogmerken zult gij eene reeks van jaren noodig hebben. Wij strijden voor de vrijheid en wij verdedigen ons tegen de mannen, die dorst hebben naar ons bloed. In weerwil van de tegen hen uitgestrooide lastering zijn de Ieren een achtingwaardig, zedelijk en godsdienstig volk. Er bestaat in Ierland meer godsdienstliefde dan in eenig ander land, zelfs dat van den edelen Lord niet uitgezonderd; de door de Whiteboijs begane misdrijven vermogen geene wapenen tegen het nationale karakter te doen opvatten. In geene worsteling zullen mijne landgenooten hunnen aard verloochenen. Maar ik zal aan de kamers een zoodanigen optel van grieven voorleggen, dat zij mij toestemmend zullen antwoorden, wanneer ik hun vraag of eenen Ier niet het regt en zelfs de pligt zou toekomen, om den rol van opruijer zoo lang te blijven voortspelen, als het herstel dier grieven niet zal zijn verworven.

Vooreerst klagen wij over een bestuur, dat zich noch door eenheid van gevoelen, noch door gelijkheid van godsvereering aan ons verbindt. Wat toch zouden de Engelschen zeggen, wanneer zij aan het hoofd van hun bestuur vreemdelingen, bij voorbeeld Franschen, geplaatst zagen? Zouden zij zich niet verontwaardigd betoonen? Zouden zij niet de dwingelandij spoedig het hoofd bieden? Het is waar, er bestaan wetten, die de armen tegen de onregtvaardigheden der Overheden beschermen. Doch die wetten hebben zoo vele vormen aangenomen en zoo vele veranderingen ondergaan, dat een arm man noodwendiglijk te kort zou schieten bij eene door hem tegen die Overheden gevoerde klagt, hoe gegrond overigens zijne zaak wezen mogt. Ik heb niet noodig dit door bewijzen te staven.

De zeer achtingwaardige heer, tegen over mij gezeten, is mijne bewijsredenen voorgekomen. Toen die leden tot de oppositie behoorden beloofden zij altijd de grieven der Ieren te herstellen, zoo zij slechts de magt daartoe verkregen. Toen Lord Manners naar Ierland op reis ging zei de Koning tegen hem: » Onderzoek toch vooral of er noodzakelijkheid bestaat om het staatsgezag te herzien." Wat nu is er geschied! Verscheiden overheidspersonen zijn van de lijst geschrapt; vele onbekwame lieden zijn uit hunne ambten ontzet! Doch dit heeft niet lang geduurd: de ongeschikte lieden zijn welras in hunne posten hersteld; zij waren sterk bij den regent gezien.

De geachte Sekretaris van staat heeft iets uitgerigt gedurende zijn bestuur in Ierland; het is hem gelukt zich door eene ieder te doen uitjouwen. Te dezen opzigte bestaat er slechts eene meening. Waarschijnlijk is hij naar Ierland overgezonden uit hetzelfde beginsel, als waardoor de Graaf van Kildare werd afgevaardigd, die, door niemand kunnende worden bestuurd, gelast is geworden Ierland te gaan besturen.

Het is mijn doel niet de lands Overheden in het algemeen te beschuldigen, maar ik zeg, dat vele hunner schuldig zijn. Het gouvernement benoemt vier-en-dertig staatsbestuurders in Ierland. Lord Anglesey heeft er zes-en-twintig benoemd en geen eenige derzelven is een Katholijke; onder twee-en-dertig Policie-Inspekteurs telt men geen enkelen roomschgezinden; kan men met zulk een bestuur de Iersche gemoedsgisting, wien het ook zij, verbazen? Ierland heeft de eerste zamenkomst van een hervormd parlement langen tijd met brandend verlangen te gemoet gezien. Wat zal dat land nu zeggen bij het bekend worden van zulk eene afschuwwekkende aanspraak?

Lord John Russell: Ik begeer, dat de woorden van het geachte lid worden opgeteekend.

De Heer O'Connell: Indien de President mijne woorden onbehoorlijk acht, zoo volhard ik daar niet bij, ik wil niet, in het belang mijner landgenooten, dat mijne woorden tot wapenen tegen hen verstrekken; ik zal dan zachtere uitdrukkingen bezigen; ik trek mijne woorden terug; de troonsaanspraak is noch afschuwwekkend, noch bloeddorstig.

Lord John Russell: Ik gisp niet de uitdrukkingen van het geachte lid, maar ik protesteer tegen de toepassing van zulke gezegden op eene door den Koning gehouden redevoering.

De Heer O'Connell: Ik heb altijd de troonsaanspraak bij de opening eener zitting beschouwd als het gewrocht der Ministerie's. Indien de President zegt, dat ik ongelijk heb, en dat de redevoering het werk is van den Koning, alsdan zal ik mijne woorden

terug nemen, Zoo daarentegen de aanspraak het werk is van de Ministers, alsdan verklaar ik de door mij gebezigde uitdrukkingen nog niet krachtig genoeg te zijn.

De President: Ik zal den spreker antwoorden, dat de redevoering het werk is der ministers, die verantwoordelijk zijn. Dienvolgens geloof ik dat het geachte lid regt heeft, maar geloof tevens dat aan de achtbaarheid der Kamer wierd te kort gedaan, bijaldien dergelijke uitdrukkingen andermaal werden gehoord.

De Heer O'Connell: Weet men niet, dat in Ierland de regtsoefening gedurende 20 jaren heeft plaats gehad ten behoeve van zekere staatkundige gevoelens? weet men niet, dat wie immer verzoekschriften teekende ter emancipacie van de Katholijken, voor altijd van de openbare ambten in Ierland was uitgesloten? En indien men dit weet, hoe kan men dan verwonderd zijn over de vertegenwoordiging der Ieren?

Ik moet ook zeggen, dat er personen zijn gearresteerd, niet omdat zij werkelijke zamenzweringen hadden gesmeed, maar omdat zij, zoo men zeide, zekere lieden hadden aangezet tot het maken eener zamenzwering! Zal ik spreken van het stelsel der groote jurijs, van dat stelsel, krachtens welk mannen worden opgedrongen, zonder dat de volksgeest regtstreeks, noch zijdelings is geraadpleegd? hetgeen regtlijnig strijdt met de grondbeginselen der constitutie. Ik heb ook het regt om in naam mijner landgenooten klagt te voeren over de korporatien, die sherifs benoemen, welke op hunne beurt de groote jurijs instellen, zoodat te Dublin alle groote staatskwestien, alle vraagpunten aangaande het belastingstelsel, of de bezittingen, naar verdrukkende beginselen worden beslist.

Nu zal ik ook spreken van de gewapende policie, die in Ierland is georganiseerd, van die policie, welke de boeren van de Iersche noordelijke distrikten heeft de wapenen doen opvatten. Gelooft men, dat eene vermeerdering van de strijdmagt in Ierland die landlieden zal tegenhouden in hun oogmerk om verdrukking te keer te gaan? Neen! onder het schavot, waar hunne broeders het leven kwamen te verliezen, zouden zij zich vereenigen om tegen de dwingelandij zamen te spannen.

Is het met betrekking tot het stelsel der tienden, niet schandelijk, dat de Groot-dignitarissen der Anglikaansche Kerk, die de voordeelen van deze gehate belasting trekken, hunne inkomsten gaan verteeren buiten de plaats, waar zij behoorden hun verblijf te houden?

Daar de aanspraak geene werkelijke verbetering hoegenaamd belooft, zoo verlang ik dat een kommitté-generaal de redevoering woord voor woord onderzoeke, en ik geloof dat, indien de Kamer der Gemeenten in der daad eene hervormde Kamer is, zij niet zal weigeren Ierland regt te laten wedervaren. Men herstelle Ierlands grieven en ik zal het Ministerie uit al mijn vermogen ondersteunen.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 17den januarij.* De orde der Tempeliers begint zich weder te vertoonen. Verleden zondag hebben de ridders dier orde in de Cour Damiette eene bijeenkomst gehouden en met een godsdienstige feestviering die plaats hunner vergaderingen ingewijd. De toegangen waren door de municipale garde bezet en de plaats zelve met driekleurige vlaggen versierd. In het einde van de galerij stond de oude banier der Tempelheeren, onder den naam van *le Beauseant* bekend, met twee andere standaarden, een witte met breede blaauwe strepen en een met een rood kruis. De beeltenis van *Jacques Molay*, en eenige oude wapenrustingen hingen aan de pilaren, en op eene verhevenheid stonden een troon en eenige met rood fluweel bekleedde armstoelen. Het feest begon met het spelen van een marsch door de muzijk, en nu zag men den groot prior, den heer *Besuchet*, door drie leviten voorafgegaan, begeleid van twaalf ridders, ceremoniemeesters en verderen stoet, de verhevenheid opklimmen. De ridders droegen hunne oude kleeding, bestaande in eene witte tunica et een rood kruis op de borst geborduurd, waarover een witten mantel, mede met een rood kruis bestikt, en op het hoofd eene witte zijden muts met eene veelkleurige vederbos; ook waren zij gespoord en met antieke zwaarden gewapend. De Groot Prior verklaarde, namens de ridders van den Tempel, die daarbij hunne zwaarden zwaaiden, dat hij bezit nam van de plaats, om er de dienst van de eerste christen-kerk te verrigten en er voor den koning der Franschen en de vertegenwoordigers der natie te bidden. Daarop begon de dienst: een Leviet naderde het altaar voor de verhevenheid, waarop een gebedeboek lag, eene vaas met wijwater stond met een lauwertak en een vat met wierook. Vervolgens werd de grootmeester, de heer *Bernard Raimon*, binnengeleid. Deze werd door den Groot Prior aangesproken, en beantwoordde dit, daarbij de zedelijke, menschlievende en godsdienstige strekking der orde openbarende. Toen werd de mis door den eersten Leviet bediend. De dienst werd in de fransche taal verrigt, behalve de gebeden *Kyrie Eleison* en *Miserere*, die door een choor van mannen en vrouwen werden gezongen. Na het Evangelie hield een ridder, de heer *Barginet*, van Grenoble, eene redevoering over de geschiedenis der Tempeliers, en werd eene kollecte gedaan door zes hospitalinnen, die lange sluijers droegen, welke echter haar gelaat niet bedekten. De dienst eindigde met het gebruik van het brood en den wijn, waaraan ook de Grootmeester, de Ridders, de Hospitaliers en Schildknapen deel namen, waarna de optogt de vergaderzaal verliet.

ADVERTENTIEN.

De Directeur van 's Lands Middelen en Domeinen, maakt bij deze bekend dat de belasting op de slaven over het loopende jaar, volgens het bepaalde bij resolutie der Hooge Regering de dato 28sten junij 1828 no. 36 (staatsblad no. 52) op geheel Java en Madura moet voldaan worden gedurende de maanden junij, julij, augustus en september, dat dezelve geheel in koperenmunt kan worden voldaan, en dat mitsdien tot de ontvangst dezer belasting, voor zoo veel de Residentie Batavia betreft, nog gedurende deze en laatstgemelde maande, dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, zal gevaceerd worden ten kantore van den algemeenen ontvanger te Weltevreden; wordende alle belastingschuldigen uitgenoodigd zich deze kennisgave ten nutte te maken, ten einde niet te vervallen in de boete, op het verzuim van betaling vastgesteld.

BATAVIA, *De Directeur voornoemd,*
den 3den aug. 1833. **J. DU PUIJ.**

—Op vrijdag den 9den dezer 's voordemiddags te 10 uren zal ten kantore van den ondergeteekenden eene uitbesteding worden gehouden, voor de leverancie van:

550	stukken wit salemporis	van 7 kaal.		
500	dito	dito	dito	dito 8 dito.
1500	dito blaauw	dito		dito 7 dito.
1500	dito dito	dito		dito 8 dito.
1330	dito dito	dito		dito 9 dito.
800	dito witte gerassen.			
80	dito wit moeries, en			
60,000	ponden salpeter.			

En zulks op de volgende voorwaarden:

1°. Dat de betaling zal geschieden geheel in zilvergeld.

2°. Dat aan de respectieve leveranciers een vierde gedeelte van het bedrag der door hen aantenemen leverancie in voorschot zal worden gegeven;

3° Dat aan de leverancie van Neêrlandsch- of Neêrlandsch Indisch fabricaat, geschikt om de verlangde lijnwaden te vervangen, de voorkeur zal worden gegeven;

4° Dat de lijnwaden te Batavia moeten worden geleverd, en dat de leverancie der salpeter te Samarang zal moeten geschieden;

5° Dat de hoedanigheid der te leveren goederen, staande de uitbesteding zal worden bepaald, zoo veel mogelijk op monsters, weshalve de gegadigden verzocht worden, om zoo doenlijk monsters overteleggen;

6° Dat de leverancie uiterlijk zal moeten zijn afgeloopen vóór ultimo november aanstaande; wordende hier bij ten overvloede bekend gesteld, dat aannemers voor een gedeelte der leverancie van de in deze genoemde goederen, ook in aanmerking zullen komen.

De Directeur van 's Lands Producten en
BATAVIA, *Civiele Magazijnen.*
den 2den aug. 1833, VAN DER VINNE.

—Bij deze wordt aan het publiek bekend gemaakt, dat, op zaturdag den 31sten augustus aanstaande, in het lokaal der Beurs te Batavia, des voormiddags te 10 uren, eene openbare veiling zal worden gehouden van 30,000 pikols koffij, liggende bij 's lands pakhuizen te Samarang en te Passaroeang, en zulks op de volgende voorwaarden:

1°. De verkoop heeft plaats op monsters en wordt verdeeld in:

15,000 pikols liggende te Samarang.
15,000 » » » Passaroeang.

of zoo veel meerder of minder op ieder der beide plaatsen als op den dag des verkoops zal worden bekend gemaakt.

2°. De opveiling zal geschieden bij kavelingen van 500 pikols.

3°. De koffij zal worden geleverd, respectivelijk te Samarang en te Passaroeang, op een bewijs dat de koopschat alhier voldaan is, en zal zijn onderworpen aan het uitgaand regt ter plaatse van den uitvoer.

4°. De koffij moet worden afgehaald in den loop der maand september, het geen ook met andere schepen dan kustvaarders zal kunnen geschieden; voor primo october aanstaande niet afgehaald zijnde, ligt dezelve voor rekening en risico van de koopers, terwijl het als dan aan het Gouvernement zal vrijstaan, om de koffij ten pericule van de koopers op nieuw te veilen dan wel de koop te vernietigen.

5°. De betaling zal moeten plaats hebben te Batavia, binnen eene maand na den verkoop, welke zal geschieden tegen zilvergeld, met vrijlating nogtans aan de koopers om den koopschat te voldoen, voor de helft in wissels op Holland of Engeland, moetende deze wissels zijn voorzien minstens van twee endossementen van op Java gevestigde en geaccrediteerde handelhuizen; dan wel naar verkiezing, onder verband van het connossement der gekochte producten en van de daarvan zoo wel tegen zeegevaar, oorlogs molest geassureerde waarde.

De wederhelft van den koopschat zal kunnen worden voldaan in koper bankpapier, tegen den maatstaf van *f* 6 koper voor *f* 5 zilver.

De wissels op Holland worden aangenomen tot *pari* en die op Engeland tegen *f* 12 het pond sterling.

6°. Bij de aflevering der koffij uit 's lands pakhuizen te Samarang en Passaroeang, zullen de koopers moeten zorgen voor zakken en koelies.

De monsters van de koffij zullen tijdig ten kantore van den ondergeteekenden te zien zijn.

BATAVIA, *De Directeur van 's Lands Producten*
den 6den aug. 1833. *en Civiele Magazijnen,*
VAN DER VINNE.

EDICTALE CITATIEN.

Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te Batavia, aan Mr. *P. C. Ardesch* advocaat, namens den sequester en curator ad lites der insolvente boedels te Batavia, en als zoodanig administreerende de boedels van wijlen *R. P. Vermeulen*, in leven lid in den raad van justitie alhier; *J. Oostenberg*, onder constructeur; *F. Michiels*, afslager van het vendu-departement; *S. B. Chastelein*, weduwe van J. *Gronovius*; *C. O. Verkouteren*, gewezen ambtenaar en *H. D. Matthijs*, laatst klerk bij het vendu-departement, hebben verleend het eerste defaut en eene tweede citatie bij edicte en bepaald den dag van regten tegen den 12den september 1833.

Zoo is het, dat ik onderneteekende deurwaarder en gezworen exploiteur bij gemelven raad, voor de tweede maal dagvaard alle bekenden en onbekenden, die eenig regt actie of pretentie op en tegen de voornoemde boedels vermeenen te hebben, om op donderdag den 12 september 1833, des morgens te 8 uren, in persoon dan wel bij gemagtigden te compareeren ter rolle van meergemelden raad, ten einde het eerste defaut te purgeeren en als nog eisch te aanhooren,

Aldus gepubliceerd en geafficheerd, na voorgaanden klokslag van de puije van het raadhuis te Batavia, den 6den augustus 1833.

De deurwaarder voornoemd,
SCHOUTEN.

—*Pro Fisco.* Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te Soerabaija, op het daartoe gedaan verzoek door Mr. *A. A. van Vloten*, Fiscaal bij genoemden Raad, hebben verleend het tweede defaut en admissie tot het doen eener derde citatie bij edicte *ad valvas curiæ*, tegen elk en een iegelijk, die vermeenen mogt eenig regt, actie of pretentie te hebben op een en half pond opium, alsmede op eene somma van *f* 1,469: 16, zijnde deze gelden het provens van op publieke vendutie te Sumanap verkochte goederen, het een en ander op den 8sten december 1833, achtergelaten door eene tusschen de klippen, bij het onder Sumanap behoorende eiland Sapoedie, gestrande praauw Toop, door zekeren juragan *Oewa Karie* gevoerd;

Zoo is het, dat ik *Johannes Heijnneman*, tweede deurwaarder en gezworen exploiteur bij voornoemden Raad, bij deze voor de derde maal dagvaar alle degenen, die vermeenen mogten eenig regt, actie of pretentie te hebben op voorschreven opium en gelden, om op woensdag, die zijn zal den 7den augustus 1833, des morgens ten half acht ure, in persoon dan wel bij gemagtigden te compareéren ter openbare rolle van meergemelden Raad, ten einde het tweede [illegible] aan de op den [illegible] conclusie van [illegible]

Aldus geaffigeerd en gepubliceerd, na voorgaanden klokslag van de puije van het raadhuis te Soerabaija, op den 25sten julij 1833.

De tweede gezworen exploiteur bij den raad van justitie voornd.
J. HEIJNNEMAN.

—*Pro Fisco.* Alzoo President en Leden in den Residents Raad te Soerakarta, op het daartoe door den Fiscaal bij denzelven Raad, *Severijn Daniel Schiff*, R. O. voor en van wege het Gouvernement van Nederlandsch Indië, gedaan verzoek, hebben verleend appointement van citatie bij edicte op en tegen alle degenen, die vermeenen eenig regt, actie, aanspraak of pretentie te hebben op ruim zes katjes opium, op den 12den junij jl. in de dessa Petongan achterhaald, zoomede drie kwart katje op den 15den derzelfde maand in de dessa Repaking, en een en een half katje op den 10den junij jl. in de negorij Bojolalie, welke verschillende hoeveelheden opium zijn getracht ter sluik uit te voeren, en door de vervoerders zijn verlaten;

Zoo is het, dat ik ondergeteekende deurwaarder en gezworen exploiteur bij welmelden Raad, bij deze voor de eerste maal dagvaard allen en een iegelijk, welke zouden vermeenen eenig regt, actie, aanspraak of pretentie te hebben op de hierboven gemelde opium, om op woensdag den 15den augustus 1833, des morgens te tien uren, ter openbare rolle van gemelden Raad, in persoon dan wel bij gemagtigden te compareeren, ten einde hunne vermeende actie te institueeren, en te aanhooren zoodanige eisch en conclusie als door den Fiscaal voornoemd zal worden gedaan en genomen, daartegen te antwoorden en te procedeeren als naar regten, sub pœne tegen de nalatigen of non-comparanten, dat zij zullen worden verklaard van hun regt en pretentie te zijn verstoken, en hun deswege zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

[illegible] geafficheerd en gepubliceerd te Soerakarta, op den [illegible] julij 1833.

De deurwaarder en gezworen exploiteur bij den Residents Raad te Soerakarta,
ERNST.

[illegible]PARTEMENT.

Op vendutie van [illegible] Augustus op de spinhuisgragt, zal ten overstaan [illegible] uit het collegie van Boedelmeesteren worden verkocht, [illegible]

Voor rekening des boedels van wijlen den oud majoor der Mooren *Mochamad Alie*, te weten:

No. 1. Zeker stuk tuin gelegen omtrent ¼ uurgaans westwaarts buiten deze stad tusschen den greuninger weg en het zeestrand in het westerveld het 1 deel van het blok P. sub no. 63 bij de verponding doorloopende onder no. 3,237.

No. 2. Zeker stuk tuinland bebouwd met twee houten speelhuizen met pannen gedekt, staande en gelegen omtrent ¼ uurgaans westwaarts buiten deze stad aan de noordzijde van den greuninger weg en het westerveld het 1 deel van het blok P. sub no. 64 bij de verponding doorloopende onder no. 3,238.

No. 3. Zeker stuk tuinland gelegen ruim ⅛ uurgaans noord-westwaarts buiten deze stad tusschen den greuninger weg en het zeestrand in het westerveld het 1 deel van het blok P. sub no. 65 bij de verponding doorloopende onder no. 3,236.

en *voor afbraak*

No. 4. Zeker erf bebouwd met vijftig oude steenen en vier planken pedakjes alle met pannen gedekt, staande en gelegen buiten dezer stadspoort diest, in het westerveld het 6 deel van het blok O. sub no. 35 bij de verponding doorloopende onder no. 3,235.

Voor rekening des boedels van wijlen de chinesche vrouwen *J-ap Tjietnio*, *J-ap Sarong* en *J-ap Jannio*, benevens voor en ten behoeve van den chinees *J-ap Thaijsan*.

Zeker erf bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen even buiten dezer stadspoort diest in de chinesche kampong bij den mond van de rivier Crocot, of in het westerveld het 4 deel van het blok M. sub no. 43 bij de verponding doorloopende onder no. 1,379.

En voorts door den executeur in den boedel van wijlen . . *Onrust*.

Zeker erf of geregt half aandeel van een steenen pedak staande en gelegen op den moorschen bazaar verhuurd voor *f* 9 's maands.

Alsmede zeker erf of geregt half aandeel gelegen als boven verhuurd voor *f* 10 's maands.

Wijders zeker geheel huis en erf gelegen op de spinhuisgracht laatstelijk door den overleden zelven bewoond geweest.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

In den loop van de maand augustus aanstaande, zal bij publieke vendutie worden verkocht, voor rekening des boedels van wijlen *Salomon Vallense*.

Drie steenen met pannen gedekte [illegible] gelegen binnen [illegible]

De Executeuren.
SOERABAIJA, J. L. ZANGE.
den 27sten julij 1833. J. STURK.

—De verkooping der vastigheden van wijlen kolonel *Beurlin*, op den 31sten dezer is uitgesteld tot nadere bepaling.

J. G. JANSZ.

SOERABAIJA, *27 julij 1833.*

—Engelsche wissels betaalbaar bij de heeren *Hope en Co.* te Amsterdam, verkrijgbaar bij

FORESTIER, en *Co.*

—Op den 15den augustus aanstaande, zal te Samarang, bij publieke vendutie verkocht worden, voor rekening van den boedel van wijlen vrouwe *Maria Charlotta Crämer*, laatst weduwe van den heer kapitein *Herssens*, een huis, staande en gelegen in de stadhuis-straat, wijk litt. B no. 174, thans bewoond door mevrouw weduwe *Bornemann*.

SALATIGA, *De executeur testamentair*,
27 julij 1833. HARLOFF.

—Op de vendutie van aanstaanden vrijdag, den 9den augustus, zullen mede worden verkocht 3 ongedresseerde Makassaarsche rijpaarden.

GEBOORTEN.

Heden beviel van een' zoon, de echtgenoote van
SAMARANG, *den 20sten julij 1833.* K. W. VAN DAMME.

—Heden beviel voorspoedig van eenen zoon, *L. Siewers*, geliefde echtgenoote van DE LA RAMBELJE jr.
BATAVIA, *4 augustus 1833.*

—Bevallen van eene dochter, de echtgenoote van
F. J. GROENEWALD.
BATAVIA, *den 1sten augustus 1833.*

—Bevallen van een' zoon, de echtgenoote van
BODJONEGORO, *25 julij 1833.* C. F. GOLDMAN.

STERFGEVALLEN.

Heden overleed, na eene allerhevigste krampziekte in de borst, van slechts weinige uren, in den ouderdom van 63 jaren, de hoogedele gestr. heer *G. J. Holsman*, gepensioneerd generaal-majoor, Ridder der Militaire Willems-[illegible]

(*Zie verder het bijvoegsel.*)

Bijvoegsel der Javasche Courant.

WOENSDAG den 7den Augustus 1833.

Orde, van den Nederlandschen Leeuw en die van het Legioen van eer.

De testamentaire executeurs,
J. J. H. VAN RIEMSDIJK,
G. C. VAN RIJCK,
G. J. HEIJLIGERS.

BATAVIA,
31 julij 1833.

—Heden ontving ik de tijding dat mijn echtgenoot *Martinus Koelman*, op het eiland onrust is overleden, op den 13den julij 1833; dienende dit tot communicatie aan vrienden en bekenden.

CHERIBON,
22 julij 1833.

M. F. BOOMERS,
Wed. Koelman.

—Heden overleed, na een langdurig smartelijk lijden, in den ouderdom van 39 jaren, mijn geliefde echtgenoot, de heer *Ch. G. H. D. Bornemann*, in leven ritmeester bij het 7de regiment huzaren, Ridder van de Militaire Willems-Orde der 4de klasse, mij nalatende drie nog zeer jonge kinderen.

SAMARANG,
den 26sten julij 1833.

E. A. CRAMER,
weduwe Bornemann.

—Gisteren avond tegen 9 uren, overleed alhier na eene langdurige ziekte de weledele gestr. heer *Heinrich Hilmer*, kapitein bij het 2de battaillon infanterie, Ridder der Militaire Willems-Orde der 4de klasse, geboren te Nordheim in het Koningrijk Hanover, oud 34 jaren.

De kommissarissen in den boedel,
ASPELING, *kapt. plaats-adj.*
ODENTHAL, *adj. insp. der 1ste klasse bij de milit. administratie.*

SOERABAIJA,
den 27sten julij 1833.

NAGELATEN BOEDELS.

De weeskamer te Batavia verzoekt elk en een iegelijk, die iets te vorderen heeft dan wel verschuldigd is aan de boedels van wijlen *J. R. van Lenning*, in leven honorabel ontslagen 2de luitenant; *S. van Beest*, matroos behoordhebbende bij Zr. Ms. koloniale marine; *J. Reudner*, matroos van het Amerikaansche schip TREMON; *M. Stoeckicht*, *A. Gonsalves*, *J. Deris* en *R. A. Pellerin*, partikuliere personen, om daarvan aan haar aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden, gerekend van heden.

Namens de weeskamer voornd.
De secretaris,
L. STEITZ.

BATAVIA,
den 29sten julij 1833.

—Debiteuren crediteuren van wijlen wed. *Bicker*, worden verzocht, drie maanden na date dezes zich te vereffenen.

De executeuren,
C. VON FRANQUEMONT,
J. L. ZANGE.

SOERABAIJA,
den 27 julij 1833.

—*Prodeo.* De weeskamer te Samarang, roept bij deze elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is aan den boedel van wijlen *J. A. Albregt*, om daarvan opgave of betaling te doen binnen drie maanden gerekend van heden.

Namens de weeskamer.
De Secretaris,
A. HOUTKOPER.

SOERABAIJA,
den 27sten julij 1833.

—Debiteuren en crediteuren des boedels van wijlen den op den 24sten dezer alhier overledenen ritmeester *CH. G. H. D. Bornemann*, worden verzocht, om binnen drie maanden betaling of aangifte te doen aan de ondergeteekenden.

Degenen voor welke de overledene zich als borg heeft geinterponeerd worden tevens uitgenoodigd, om zich van andere borgen te voorzien.

SAMARANG,
27 julij 1833.

J. MANGOLD, *testamentaire executeur.*
E. W. VAN DAMME, *gesst. executeur.*

—Crediteuren en debiteuren aan den boedel van wijlen den, op den 26 dezer alhier overleden kapitein der infanterie *H. Hilmer*, worden verzocht, zich binnen den tijd van zes weken van heden afgerekend, ter vereffening van zaken te wenden aan den ondergeteekenden.

Wordt hierbij mede bekend gemaakt, dat op de vendutie van de goederen van den overledenen zullen worden verkocht, twee bankactien en een certificaat van den indischen achterstand.

De executeur in den boedel,
ODENTHAL, *adjunct inspecteur der 1ste klasse bij de militaire administratie.*

SOERABAIJA,
den 27sten julij 1833.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

In de vergadering van Deelhebbers in de Javasche Assurantie Maatschappij, (den 30sten dezer gehouden) werd door de Secretarissen en Tresoriers eenen staat overgelegd van de operatien gedurende 5 jaren, waar uit blijkt dat buiten het gefourneerde kapitaal van *f* 100,000, oogschijnlijk eene som van ongeveer *f* 86,000 verdeelbaar zal zijn, na aftrek van het beloop van nog ongelikwideerde reclames. En daar de voorhanden zijnde fondsen toereikende zijn, om de risico's waarvan berigten nog ontbraken te dekken, zoo werd er besloten de waarden gesteld tot securiteit voor het ongefourneerde gedeelte van het kapitaal, dadelijk aan de belanghebbenden terug te geven, en voorts te bepalen dat de finale liquidatie zal plaats hebben op den 15den october aanstaande of zoo veel vroeger als de hierin vermelde berigten zullen zijn ingekomen en waar van door de ondergeteekenden kennis zal worden gegeven.

Namens de Directie.
De Secretarissen en Tresoiers,
THOMPSON, ROBERTS & CO.

BATAVIA,
den 31sten julij 1833.

—Bij den herbergier te Magelang, Residentie Kadoe zijn rijtuig en paarden te bekomen tot en van plaatsen in de nabijheid van Magelang, alwaar den wagen weg een aanvang neemt.

De Post Kommies,
F. DE BRIE.

MAGELANG,
den 27 julij 1833.

—Door het overlijden van den heer *Dedere*, is de compagnieschap, tusschen den overledenen en den ondergeteekenden, bestaan hebbende onder de firma van *Chaulan* en *Co.*, gedissolveerd, en zullen de zaken van het *Hôtel de Provence*, alleen door den ondergeteekenden worden voortgezet.

Alle degenen, welke eenige uitstaande zaken met de gedissolveerde firma hebben, worden verzocht zich ter liquidatie derzelve te vervoegen bij

BATAVIA, *1 augustus 1833.*

A. CHAULAN.

—De trekking der loterij van den ondergeteekenden zal plaats hebben te zijnen huize, op zaturdag den 10den augustus 's morgens te 9 uren. De heeren inteekenaren, die hunne loten nog niet voldaan hebben, worden vriendelijk aan de voldoening herinnerd.

RIJNBOUT.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Mevrouw de weduwe *Blankevoort*, vertrekt naar Soerabaija; haar gemagtigde is de heer *Le Conge*.

POST-KANTOOR.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat de aangekondigde sluiting van de paketten voor Holland, per de Amerik. schepen BRAZIL en DROMO, is uitgesteld en bepaald op aanstaanden vrijdag den 9den dezer, uiterlijk te twaalf uren.

De Postmeester,
P. A. BIK.

BATAVIA,
den 6den aug. 1833.

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	Batavia		*Samarang*		*Soerabaya*	
	Guld.	*Cents*	*Guld.*	*Cents*	*Guld.*	*Cents*
Tarwe brood de 14 oncen	»	[illegible]	»	[illegible]	»	[illegible]
Verkens-vleesch het katje	»	[illegible]	»	[illegible]	»	[illegible]
Ossen-vleesch het 12	»	[illegible]	»	[illegible]	»	[illegible]

MARKTPRIJZEN,

	Batavia		*Samarang*		*Soerabaija*	
	Guld.	*Cents*	*Guld.*	*Cents*	*Guld.*	*Cents*
Rijst eerste soort per koijang	125	»	108	»		
Idem tweede soort per koijang	116	»	96	»	120	»
Idem derde soort per koijang	104	»	84	»		
Idem eerste soort per gantang (1/16 picol.)	»	55	»	39		
Idem tweede soort per gantang	»	50	»	34	»	»
Idem derde soort per gantang	»	44	»	30		
Koffij per pikel	32	»	35	»	45	»
Klapper-olie per takker van 33 bottels	8	»	6	62	9	24
Katjang-olie per takker van 33 bottels	6	»	5	28	5	28
Dempel-olie per pikel	25	»	18	»	24	»
Brandhout per vadem van 18 voeten lang, 6 voeten hoog en 2 voeten breed	14	»	24	»	12	»

NB. Bovenstaande artikelen zijn allen in koperen-munt berekend.

SCHEEPSBERIGTEN.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

Aug. 2—Amerik. schip *Superior*, Rosreter, van New-IJork den 6den mei, naar Canton.
Aug. 2—Eng. schip *Scaleby Castle*, Hilturan, van Engeland den 7den mei, naar Canton.
Aug. 3—Amerik. schip *Empire*, Baker, van Liverpool den 22sten april, naar Batavia.—Dito schip *Marmora*, Sampson, van Boston den 26sten dito, naar Canton.

BATAVIA.

Aangekomen.

Aug. 2—Amerik. schip *Walter*, G. Foulke, van Philadelphia den 2den mei.—brik *Dorothea*, J. C. Holtrop, van Indramaijoe den 31sten julij.
Aug. 3—stoom-boot *Van der Capellen*, F. W. E. Lange, van Samarang den 1sten augustus, met Zr. Ms. troepen.—bark *Alexander*, J. Burgess, van Sinkapoer den 13den julij.
Aug. 4—bark *Anna Augustina*, H. J. Poortenaar, van Soerabaija den 29sten julij.—schoener *Indus*, J. G. Klein, van dito den 23sten junij.—Amerik. schip *Margaret Forbes*, F. B. King, van Boston den 10sten april.
Aug. 5—Eng. schoener *Reliance*, Wallace, van Sinkapoer den 21sten julij, passagier, de heer Chasteau.

Vertrokken.

Aug. 3—brik *Charlotta*, F. C. Thaarup, naar de Molukkos.
Aug. 4—boot *Nonna*. J. Hornung, naar Cheribon.
Aug. 5—bark *Radja Walie*, A. van Os, naar Soerabaija.
Aug. 6—schoener *De Hoop op Welvaart*, A. M. van Amstel, naar Samarang.—stoom-boot *Van der Capellen*, F. W. E. Lange, naar dito.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. wacht-schip *Orestes;* korvet *Amphitrite;* schoener *Calypso;* pinache *No.* 4; schepen Baron van der Capellen, Machlar; barken Samarangsche Vriend, Nederlander, Alexander; brikken Dankbaarheid, Indramaijoe, Harriet, Passekan, Ondernemer, Goanlie, Dorothea; schoeners Goankien, Oejoeng Pandang, Laurel, Maine, Johanna Charlotta, Indus.—Amerik. schepen Hope, Hercules, Verginia, Clifford Waijne, Sumatra, Walter, Margaret Forbes; brik Governor Endicott.—Eng. schoener Reliance.

SAMARANG.

Aangekomen.

Julij 30—schoener *Dolphijn*, G. Marthorus, van Batavia den 23sten julij.—stoom-boot *Van der Capellen*, F. W. E. Lange, van dito den 28sten dito, met Zr. Ms. troepen, passagier, mevrouw Kakett.

Vertrokken.

Julij 27—schoener *Anting*, Timbang, naar Pekalongan en Batavia.—Brik *Dorothea*, W. Borgen, naar Soerabaija, passagiers, de heer en mevrouw Hansen.
Julij 29—brik *Industrie*, Sech Mochamat Bochlaar, naar Batavia.—brik *Berie Linga*, Intje Salee, naar Riouw.—brik *Johanna Charlotta*, Ong Ingsing, naar Batavia.
Julij 30—brik *Tjoempo*, Tjoa Wan, naar Cheribon.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Julij 28—brik *Ingsoen*, Oeij Kaijsan, van Balie-Beleling den 24sten julij.—Zr. Ms. transport-boot *No.* 4, stuurman Muller, van een kruistogt om de oost.

Vertrokken.

Geene.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet *Zwaluw;* schoener *Daphne*, *Windhond*, *Pollux;* transport-boot *No.* 4; schepen Petrus, De Drie Maria's, De Vrouw Maria, Abel Tasman, Willem Ernst, Holland, Johanna Elisabeth, Dankbaarheid aan de Nederlandsche Handel Maatschappij, Rotterdams Welvaren, Zeemans Hoop, Olivier van Noord, Jessij, Grace, Anna Augustina; barken Concordia, Sheeva, Boeroeng, Manzoor, Rembang; brikken Teksing, Mercurius, Ingsoen, Java; schoeners Monkeij. Drake, Polka; galjas Kim Hokhim.—Eng. schip Andromeda; schoener Aransa.

HANDELSBERIGTEN.

Vervolg en Slot van het vergelijkend Overzigt van den Handel op JAVA EN MADURA; 1831 — 1832.

De hoofd artikelen, waarvan in 1832 een *mindere* invoer heeft plaats gevonden, zijn geweest: lakens, wollenstoffen, lijnwaden, katoenen goederen en japansch koper.

De invoer uit de Nederlandsch Indische bezittingen van den Oosterschen Archipel, die van bevriende Inlandsche Vorsten daaronder begrepen, heeft in 1832 *meerder* dan in 1831 bedragen *f* 963667.

[illegible] invoer uit den Oosterschen Archipel van artikelen, calculatief [illegible] voor den weder uitvoer, naar Europa, China en andere Landen [illegible] mede in 1832 *meerder* dan in het voorgaand jaar bedragen [illegible] Zoodat deze handel bij voortduring heeft toegenomen.

De met Certificaten van Oorsprong uit *Holland* aangebragte goederen, hebben in 1832 *minder* dan in 1831 bedragen *f* 1,507,724, welke mindere invoer hoofdzakelijk gelegen is in *lijnwaden* en *wollen stoffen*.

De artikelen, waarvan in 1832 eene *meerdere* uitvoer dan in 1831 heeft plaats gevonden, zijn geweest: koffij, ter hoeveelheid van 18696 picols, van welk product echter, onder ultimo december 1832 nog eene aanzienlijke hoeveelheid voorradig was, bestemd voor *Holland*, doch welke niet afgescheept is geworden; suiker, 125574 picols; specerijen, 5115 picols; en indigo, 125370 ponden.

Het vergelijkend overzigt hiermede sluitende, voegen wij daar nog alleen de aanmerking bij, dat vermits de invoer in 1832 verminderd is met *f* 1,777,890 en daarentegen de uitvoer vermeerderd met de aanzienlijke waarde van *f* 6,966,067, het niet te betwijfelen valt dat de welvaart van Java in het gemelde jaar, bijzonder heeft toegenomen.

Aangebragte en Uitgevoerde ladingen te BATAVIA, *van den 3den tot en met den 6den augustus.*

AANVOER.

3 *Augustus.* Van *Banda*, met de Ned. Ind. schoener *Johanna Charlotta*, *Oeij Ensing*.
9 pic. was, 87 do. wortelhout, 5¼ katt. schildpad.

Idem. Van *Philadelphia*, met het Amer. schip *Walter*, *G. Foulk*[illegible]
1057 stv. zweedsch ijzer, 2 kn. levantsche amfioen, 1 kist saffraan, 400 vn. meel, 100 do. makreel, 200 hammen, 190 vn. gezouten vleesch, 75 do. beschuit, 100 do. roodewijn, 575 ks. do. do. 9¼ pp. brandewijn, 20 vn. tenerifwijn, 100 ks. do. do., 25 vs. tabak, 19 ks. sigaren, 1 kist marokijn leder, 7 kn. toiletspiegels, [illegible] ks. zeep, 65 do. bitter, 125 md. anizette, *Barrell en Co.*
50 vn. meel, 100 do. beschuit, 1 vat hammen, 14 vs. tabak, [illegible] gekorven tabak, 1 pijp brandewijn, 10 vn. gezouten vleesch, 50 [illegible] loodwit, 20 vn. teer, 4 ks. sigaren, 6 pp. whiskij, 2 vn. tongen, [illegible] do gezouten vleesch, *G. Faulk.*
2 vn. glaswerken, 1 wagen, 1 trommel kramerijen, *Forestier en C*[illegible]
Wijders regalen en restant scheepsprovisien.

Idem. Van *Riouw*, met de Ned. Ind. brik *Goanlie*, *Le Soeij.*
491¼ pic. gambier, 7 do. was, 2 do. aluin, 2 do. jap. papier, [illegible] st. europ. lijnwaden, *Le Soeij.*

5 *Augustus.* Van *Singapoer en Riouw*, met de Ned Ind. bark *Alexander*, *J. Burgess.*
96 kn. sagoe, 12 vn. bier, 10 b. lijnwaden, 170 zk. tarwe, [illegible] kd. gambier.

Idem. Van *Borneo*, met eene Inl. praauw *Josiong Joelong.*
34 pic. was, 125 do. bindrotting, 2 do. zwarte en 60 katt. witte vogelnestjes, 2 pic. honig.

UITVOER.

3 *Augustus.* Naar *London*, met het Eng. schip *Ellen*, *G. Dixon.*
1020 pic. koffij, *Spencer, Harding en Co.*
287 do. do., *N. Cozard.*
150 do. do., *F. E. Vidal.*
120 do. staartpeper, *MacLaine, Watson en Co.*
242 koij. rijst, 27 pic. bindrotting, 681 do. padie, *Forestier en C*[illegible]

Idem. Naar de *Molukkos*, met de Ned. Ind. brik *Charlotta*, *Thaarup*.
35 koij. rijst, 60 kn. roodewijn, 50 do. amer. zeep, 103 halve amen arak, 10 vn. gezouten vleesch, 15 vn. meel, 20 md. seltzerwater, 6 kn. en 1 vat ijzerwerken, 4 kn. aardewerken, 3 do. glaswerken, 100 ks. eau de cologne, 18 kn. en 4 vn. ijzerwerken, 3 vn. [illegible] lepannen, 51 kld. genever, 10 ks. manilla sigaren, 20 st. zeildoek, 15 kn. lijnwaden, 10 pic. koffij. Wijders diverse kramerijen en provisien, *Wattendorff, Hipp, Zimmerman en Co.*

5 *Augustus.* Naar *Calcutta*, met het Amer. schip *Virginia*, *J. [illegible] Welsch.*
82 rollen platlood, 145 ks. roodewijn, 10 vs. tabak en 54500 [illegible] veren sp. matten, aan boord geblevene lading van Amerika.

B. beteekent: balen, pic. picols, kn. kisten, ks. kistjes, koij. koijangs, kg. korgies, vn. vaten, vs. vaatjes, kd. krandjangs, md. manden, kr. kruiken, pp. pijpen, ox. oxhoofden, stv. staven, st. stuks, bs. bossen, dz. douzijn, lg. leggers, pd. ponden, str. strengen, el. ellen, kld. kelders, rn. realen, zk. zakken, pk. pakken, th. thail, kar. karaat, katt. katties, fl. flesschen.

SCHEPEN *in lading te* BATAVIA.

Naar	Padang,	Ned. Ind. bark		*Samarangsche Vriend*, *Lu*[illegible]
„	Macasser,	„	schoen.	*Oejoeng Pandang*, *Verburg*.
„	Palembang,	„	schip	*Machlaar*, *Said Oemar* [illegible]
„	Sam. en Soer.	„	brik	*Harriet*, *Nash.*
„	Tag. en Pekal.	„	„	*Passekan*, *Oeij Djiet.*
„	Cheribon,	„	schoen.	*Goanhin*, *Tan Tje.*
„	Amerika,	Amer.	schip	*Hope*, *Ashton.*
„	China,	„	„	*Sumatra*, [illegible]
„	Holland,	„	„	*Clifford Wayne*, [illegible]
„	Idem,	„	brik	*Governor Endicott*, [illegible]

TE BATAVIA, TER LANDS DRUKKERIJ.